

سخن سردبیر

پس از وقفه‌ای دوساله، اینک با خرسندی و امید، شماره جدید فصلنامه «پژوهش‌های حقوق ثبت» را به جامعه دانشگاهی، پژوهشگران و فعالان حوزه حقوقی کشور تقدیم می‌داریم. بی‌تردید، این وقفه نه ناشی از غفلت، بلکه حاصل تأملات درونی، بازنگری در اهداف، و تلاش برای بازآرایی سازوکارهای علمی فصلنامه متناسب با نیازهای نوپدید نظام حقوق ثبت کشور بوده است.

آنچه در این دو سال، ضرورت ازسرگیری انتشار این نشریه را مضاعف ساخت، تحولات و تغییرات عمیق و بنیادینی بود که در عرصه تقنین و رویه قضائی در حوزه حقوق اموال و ثبت به وقوع پیوست؛ تحولاتی که نه فقط ناظر به اصلاحات شکلی، بلکه مبتنی بر بازتعریف مبانی حقوقی، ایجاد نهادهای نو، و تغییر ساختارهای ثبتی با هدف ارتقاء شفافیت، امنیت حقوقی و عدالت قراردادی صرفنظر از تحقق یا عدم تحقق آن بوده‌اند.

در صدر این تغییرات، باید به تصویب دو قانون مهم؛ «قانون الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیرمنقول» و «قانون حمایت از مالکیت صنعتی» اشاره داشت.

قانون الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیرمنقول مصوب ۱۴۰۳، با هدف اصلی تقویت جایگاه اسناد رسمی و بی‌اعتبار کردن اسناد عادی در معاملات املاک تصویب شد. با این حال بررسی انتقادی نشان می‌دهد که به دلیل تعارض برخی مفاد با مبانی نظام ثبت اسناد و املاک، ابهامات متعدد در متن قانون، و استثنای گسترده بر قواعد اصلی آن، اهداف اولیه قانون تا حد زیادی محقق نشده است.

در کنار آن، قانون حمایت از مالکیت صنعتی مصوب ۱۴۰۲، با رویکردی جامع، نظام ثبت و حمایت از اختراعات، علائم تجاری، طرح‌های صنعتی و نمونه اشیاء مفید را بازتعریف کرده است. تصویب این قانون، نه تنها گامی اساسی در توسعه نظام حقوقی مالکیت فکری کشور محسوب می‌شود، بلکه به دلیل پیوند ساختاری با زیرساخت‌های ثبت حقوق مالکیت، موضوعی کلیدی برای مطالعات نوین در حوزه حقوق ثبت به‌شمار می‌آید که تحلیل دقیق و انتقادی آن ضرورت دارد.

در چنین بستری، احیای فصلنامه «پژوهش‌های حقوق ثبت» پاسخی درخور به نیازهای علمی و حرفه‌ای جامعه حقوقی کشور است؛ بستری برای تأمل، نقد، و تولید دانش در حوزه‌ای که در آستانه تحولات ژرف و ماندگار قرار دارد. امید داریم در پرتو همکاری اندیشمندان، اساتید، قضات و وکلای متخصص، این فصلنامه بتواند به مرجعی مؤثر در تحلیل، تبیین و هدایت تحولات حقوق ثبت بدل گردد.

از همه پژوهشگران فرهیخته دعوت می‌شود تا با ارسال مقالات علمی-پژوهشی خود، در اعتلای سطح علمی این نشریه سهیم شده و در شکل‌دهی به گفتمان نوین حقوق ثبت مشارکت فعال داشته باشند.

با احترام

نسرین طباطبائی حصارى

دانشیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران